

Здійснене пророцтво

Сьогодні Тарасикові прийшлося прокинутися ні світ ні зоря, бо пан із найстаршою панночкою відправилися у Богуслав на ярмарок. Щойно Стефанії виповнилося сімнадцять, як жених мов із води виріс. Ще б пак! Знатного роду, здається, далекий родич Павла Енгельгардта. Батько Дем'яна – хазяїн великий, заможний, має 300 десятин землі, худоби повні стайні, засіки репають од збіжжя! От і погодилися Кушніри віддати свою первісточку в такі невістки. А щоб підготуватися якнайкраще до заручин та відбути дівич-вечір, вирішили поярмаркувати завчасно. Дуже хотілося Стефанії купити перли та прибратися на сватання, бо на весілля одягати такі прикраси не можна було. За давньою прикметою, якщо наречена одягала на весілля перли – то це до частих сліз у шлюбі. На розглядинах весілля спланували зіграти після Першої Пречистої.

Надворі літо сповна. Сьогодні празник. Різдво святого Іоанна Хрестителя. Думав хлопець, що в честь свята поспить хоч на якусь часинку довше. Та де там? Якщо ти кріпак з діда-прадіда, то про таке годі й думати. Уставай, Тарасе-пастуше, бо на тебе чекають такі ж сонні вівці, як і ти, тільки не втомлені та не голодні.

Лише на світ благословилося, ще тільки сусідський півень дав знак (бо свій заспав!) господарям прокидатися, а малий наймит уже і з воріт виходить та чекає, щоб уся череда впливла, бо є такі троє неслухняних, із-за яких часто-густо Тарасові від пана перепадає. Тому хлопець завжди на сторожі з хворостою в руці!

- Ану хутчіш вимітайтеся, бовдури, щоб ви скисли! Спати хочу, а тут вас пасти й стерегти треба. Куди тебе ото понесло, а бодай тобі пір'я в роті поросло! - виховував пастушок своїх підлеглих такими фразами, що не раз чув від старих керелівців та вміло і собі приліплював.

Липнєве сонце пече несамовито, допалює і так суху та зовсім не смачну травичку. Вівці розбіглися хто куди, скориставшись мрійливістю хлопця, який, сховавшись у холодочку під розлогою одинокою сосною та підклавши під голови дідового кобеняка, вдивлявся у небесну широчінь. Пухкі хмарки змагалися, а Тарас убачав з них то коників, то зайчиків, то волів у ярмі, то чумаків на возах... Уже й до полудня добирається.

- Як же хочеться їсти, - подумалося Тарасові. – Зранку ще крихти не мав у роті. Дочекаюся Оксани, можливо, чимось пригостить. Та де там, - гірко зітхнувши, опустив хлопчина важку від думок голову і продовжив:

- Вона, певно, голодна, як і я. Якщо заплющити міцно очі і уявити той окрась хліба, такий запашний, із золотою скоринкою, то зринає у дитячій пам'яті хата тепла, на черіні допікається хлібчик, яким пропахла вся оселя. Матуся відламує добрячий кусень ще гарячого хлібця і простягує мені нищечком, щоб ні Йосип, ні Микита не бачили, бо, певно, більше за всіх любила мене. Якщо по-справжньому уявити у роті смак того хлібчика, то можна обдурити свій мозок. Нічого, ще трошки полежу із закритими очима, помолюся Богові. Він точно мене почує. Дід Іван казав, що Господь чує дитячі молитви. Головне старанно і щиро молитися. Та де там йому почути? Він ген

як високо, сидить собі на хмаринці й теплі пиріжки наминає, та ще й з капустаю – мої улюблені.

- Розплюшуй очі, Тарасе, бо знову твої ягнята будуть на панському полі хазяйнувати, - ніби повертає хлопця до дійсності його внутрішній голос, - або побреде попаски одне нерозумне від череди та й загубиться у густій діброві. Тоді перепаде, хлопче, тобі на горіхи.
- Та й справді, чого доброго, - аж зашарівся пастушок. - Ягнята такі швидкі! Он минулого літа ледь уловив посіпаку. Коліна подерті, обличчя гіллям пошморгав, а бриля, що сусіда дід Омелько дав поносити, і зовсім загубив. Ото мені було від мами! Страшно й згадати! Але хай би і нагримала, і навіть раз чи два приклала свою теплу руку, аби тільки вона була ... І враз сльози, мов горохом, посипалися з дитячих оченят... Як же хочеться їсти, мій шлунок так кавчить, що я чую, як він шкабарчить: «То дай же хоч води!» Треба негайно відволіктися! Помалюю. Ось на цьому листочку, купленому за того п'ятака, що давненько в пана вкрав, - докоряючи сам собі, згадав Тарасик та витяг із латаних-перелатаних суконних штаненят жовтий пожмаканий брудний останній листочок. Намалюю її! Довгі кіски з червоними стрічками, очі, що більші за місяць, дві брови, як шнурочки, чорні та рівні, вуста пишні, кольору спілого серпневого яблука... Вона добра, підбадьорить, надихне, вислухає, зрозуміє, з нею можна хоч на край світу. Оксано! Оксаночко!
- Що? – як грім серед ясного неба почув Тарас теплий подих у спину.
- Ти мене налякала, - нібито докоряючи, процідив хлопець.
- А ти, я бачу, й справді легкодухий, - голосно засміявшись, присоромила його дівчина. - Я сказала матері, що побіжу перевірю, чи ягнята ще не порозбігалися у такого горе-пастуха та віднесу тобі обідати.
- Я – найкращий пастух, яких ще світ не бачив, - почервонівши та насупивши брови, відповів Тарас.
- Та де там! Оце насмішив! Оце передав куті меду! А забув, як ми восени усією Керелівкою до пізнього вечора шукали Білянчика та Мальву, - обдарувала поглядом Оксана свого обранця.
- Не нагадуй, Оксано, мої штаненята тепер бажають бути кращими. Після того як бродив непролазними хащами у пошуках тих неслухняних тварин (хай би їм грець!), на них латка на латці, - не то соромлячись, не то з докором згадав хлопець. – Це ще й так добре, що мачуха підлампічила, бо на нові годі й чекати.
- Ох, герою, мій герою, - ніжно торкнувшись Тарасової голівки, з жалем проказала Оксана.

Чомусь це слово «мій» найбільше закарбувалося в його пам'яті. І все життя, згадуючи ті золоті дитячі роки, проведені у бур'янах, Тарасове зранене волелюбне серце зжималося від болю, і сльози наvertsалися на стомлені очі та рясним дощем спадали на посічене недолею обличчя.

- А знаєш, Оксано, - трохи оговтавшись та осмілівши почав хлопчина, - мені вчора, пообідні, коли так солодко задрімалося під отим старечим козацьким ясенем, наснилося, що я став... відомим художником. Мої картини хотіли купити найбагатші пани, та я не схотів творіння їм продавати, бо «Хлопчик з собакою в лісі» та «Портрет невідомої в намисті» – це частина мене і

присвячені були ... тобі, бо ота «невідома» - зовсім не невідома, а ти, моя птасю, - посоромно опустил невеселі очиці Тарас. І оті дукати, нанизані на вовняну нитку та переплетені коралами зі срібним хрестиком, подарував тобі я, - трохи з гордістю схвильованим голосом віщував майбутній художник.

- Мені! – зайшлося дзвінким сміхом дівча.
- Даремно смієшся, моя зозулько. Дід Іван казав: «Тарасові як наснитися, і до ворожки не ходи!»
- Полиш ті думки, небораче, тобі лишень тринадцять. Як можна знати те, що буде. Таке відомо лише Богові. Пішов би у святу неділеньку до церкви та й викинув із голови оті дурниці. Я буду поряд, легенько триматиму тебе за руку, - ніжно обнявши та пригорнувши до серця, витьохкувала Оксана. - Прикладешся до ікони Матінки Божої – і такі думки більше не снуватимуть у твоїй нерозумній голові.
- Не піду я до того дяка, і не проси! - закричав не своїм голосом розгніваний хлопець. - Мені не треба посередника між мною й Господом! Помолюся в полі, де молитви мої летять так швидко у хмари, що їх не наздоженуть і посланці Божі – ластівки. Немає кращої молитви, ніж та, що з серця обриває струни, - божественно скінчив Тарас.

І згадалося хлопцеві, як не раз чув від батька-матері оте малозрозуміле «лізти до неба». Але як часто старі люди це проказували та й нащадків своїх привчали до цього, щоб смиренними були та законослухняними.

- Ти все наперекір мені говориш! – гнівливо одрубала дівчина ще й ногою притупнула.
- Не сварись на мене, Оксаночко, ти ж знаєш, що ти – моя єдина подруга у цілому світі, моя порада і потіха, моя надія, мій спокій і захист...

Вечоріло. Крайнебо зайнялося різнобарв'ям, наче дівчини́на у вінку. Утомлений день помалу затихав і схиляв голову на високі старечі тополі, що своїми гостряками підпирали небо, подекуди засвічене несмілими зіроньками. Зі сходу ліниво показався несміливий кінчик нічного хазяїна і, пливучи по сонному небу, все більше і більше освічував єдину стежку в діброві, по якій сунулась череда вівців. А за нею, накрившись напівдраним рядном, ледве переставляючи ноги, простували дві дитячі постаті, одна з яких невдовзі, багато перетерпівши, але піднявшись із колін, стане видатною постаттю на всі прийдешні віки. А інша на все життя, до самої смерті, залишиться доброю згадкою, першим ніжним коханням Тарасовим, про яке він ще не раз напише у своїх листах та віршах.